YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)
15 päivänä helmikuuta 1996 *

Asiassa C-53/95,

jonka Tribunal du travail de Tournai (Belgia) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti)

vastaan

Hans Kemmler,

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 48, 51, 52 ja 59 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. C. Moitinho de Almeida ja C. Gulmann,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille on esittänyt Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Maria Patakia ja Berend Jan Drijber,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.1.1996 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal du travail de Tournai on esittänyt 14.2.1995 tekemällään ja yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 1.3.1995 saapuneella päätöksellä EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla perustamissopimuksen 48, 51, 52 ja 59 artiklan tulkintaa koskevan ennakkoratkaisukysymyksen.

2 Tämä kysymys on esitetty Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants'n (jäljempänä Inasti) ja Kemmlerin välisen oikeudenkäynnin yhdeydessä, joka koskee itsenäisten ammatinharjoittajien maksamia maksuja Belgian sosiaaliturvajärjestelmään.

3 Saksan kansalainen Kemmler on toiminut itsenäisenä asianajajana Frankfurtissa ja Brysselissä. Hänen kotipaikkansa on aina ollut Saksa, missä hän on kuulunut itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevaan sosiaaliturvajärjestelmään, mutta hän on tämän lisäksi asunut Flobecqissä (Tournain tuomiopiiri) Belgiassa osan riidanalaisesta ajanjaksosta.

4 Inastin mukaan Kemmleriä on pidettävä Belgian sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvana 30.6.1982 asti, jolloin tuli voimaan 12.5.1981 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1390/81, jossa laajennettiin neuvoston asetuksen N:o 1408/71 (EYVL L 143, s. 1) soveltamisala koskemaan itsenäisiä ammatinharjoittajia ja heidän perheenjäseniään. Koska Belgian kuningaskunnan ja Saksan liittotasavallan välillä ei ole kahdenvälistä sosiaaliturvasopimusta, sen, jota asia koskee, on maksettava ammattitoimintaansa Belgiassa liittyvät maksut itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaaliturvasta 27.7.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen nro 38 3 pykälän 1 momentin mukaisesti (*Moniteur belge*, 29.7.1967).

5 Inasti vaati näin ollen Kemmleriltä vuoden 1981 ja vuoden 1982 kahden ensimmäisen neljänneksen maksamattomia maksuja. Asianosainen kieltäytyi kuitenkin maksamasta näitä maksuja erityisesti siitä syystä, että hän kuului jo Saksan itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevan sosiaaliturvajärjestelmän alaisuuteen, eikä Belgian sosiaaliturvajärjestelmään liittyminen olisi lisännyt hänen sosiaaliturvaetujaan.

6 Tätä asiaa käsittelevä Tribunal du travail de Tournai arvioi, että asian ratkaisu riippuu perustamissopimuksen eri määräysten tulkinnasta, ja se on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko perustamissopimuksen 48, 51, 52 ja 59 artiklaa tulkittava niin, että jäsenvaltio (tässä tapauksessa Belgia) ei voinut ennen 1.7.1982 asettaa velvollisuutta suorittaa maksuja Belgian itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevaan sosiaaliturvajärjestelmään toisen jäsenvaltion (tässä tapauksessa entinen Saksan liittotasavalta) kansalaisille, jotka toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina sen alueella, silloin kun he harjoittivat samaa itsenäistä ammattia entisessä Saksan liittotasavallassa, jossa heillä oli kotipaikka ja jonka sosiaaliturvajärjestelmään he kuuluivat, varsinkaan kun he eivät tämän velvollisuuden perusteella saisi mitään lisäturvaa?"

7 Ensin on täsmennettävä, että asetuksen N:o 1390/81 2 artiklan mukaan sen nojalla ei voida saada mitään oikeuksia asetuksen voimaantulopäivää edeltävältä ajalta. Asetuksen 4 artiklasta ilmenee, että kyseinen asetus on tullut voimaan vasta 1.7.1982, toisin sanoen yhden päivän pääasiassa kyseessä olevien ajanjaksojen jälkeen. Tätä asetusta ei siis sovelleta tähän riita-asiaan ja näin ollen on perusteltua, että esitetyssä kysymyksessä viitataan vain perustamissopimuksen määräyksiin (ks. asia 143/87, Stanton, tuomio 7.7.1988, Kok. 1988, s. 3877, 7 kohta).

8 Seuraavaksi on huomattava, että ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvien tietojen mukaan asianosainen ei ole toisen palveluksessa, vaan hän on itsenäinen ammatinharjoittaja sekä Frankfurtissa että Brysselissä käytössä olevan ammattijärjestelmän mukaisesti. Hänen tilanteeseensa ei siis sovelleta perustamissopimuksen 48 tai 51 artiklaa, jotka liittyvät työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen, eikä myöskään 59 artiklaa, joka koskee palvelujen tarjoamisen vapautta. Koska Kemmlerillä on pysyvä toimipaikka kummassakin kyseessä olevassa jäsenvaltiossa, tässä riita-asiassa voidaan soveltaa vain sijoittautumisoikeutta koskevaa 52 artiklaa.

9 Tässä artiklassa määrätään poistetettavaksi rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kyseessä on välittömästi sovellettava yhteisön oikeuden oikeusnormi. Jäsenvaltioiden on siis noudatettava tätä normia, vaikka ne olisivatkin itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaaliturvaa koskevien yhteisön säännösten puuttuessa toimivaltaisia antamaan säännöksiä kyseisestä asiasta (ks. erityisesti em. asia Stanton, tuomion 10 kohta).

10 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on katsonut (ks. erityisesti asia 107/83, Klopp, tuomio 12.7.1984, Kok. 1984, s. 2971, 19 kohta), sijoittautumisoikeus ei rajoitu oikeuteen perustaa yksi yritys yhteisön alueella, vaan siihen liittyy mahdollisuus perustaa useampi kuin yksi toimipaikka ja jatkaa sen toimintaa jäsenvaltioiden alueella ammatinharjoittamiseen liittyviä sääntöjä noudattaen.

11 Henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien perustamissopimuksen määräysten tarkoituksena on näin ollen helpottaa ammattitoimintaa kaikissa jäsenvaltioissa ja niissä estetään kansallinen lainsäädäntö, jolla rajoitettaisiin näiden toimintojen laajentamista muihin jäsenvaltioihin (ks. em. asia Stanton, tuomion 13 kohta).

12 Jäsenvaltion sellainen lainsäädäntö, jossa velvoitetaan maksamaan itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmään sellaiset henkilöt, jotka jo toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina toisessa jäsenvaltiossa, jossa heillä on kotipaikka ja jonka sosiaaliturvajärjestelmään he kuuluvat, vaikuttaa epäsuotuisasti ammatinharjoittamiseen tämän jäsenvaltion alueen ulkopuolella. Perustamissopimuksen 52 artiklassa estetään siis tälläinen lainsäädäntö, jollei sille ole asianmukaisia perusteita.

13 Tältä osin on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen lainsäädäntö ei tarjoa niille, joita asia koskee, mitään täydentävää sosiaaliturvaa. Ammattitoiminnan harjoittamiselle yhden jäsenvaltion ulkopuolella aiheutuvaa haittaa ei siis näin ollen voida tällä perusteella oikeuttaa (ks. em. asia Stanton, tuomion 15 kohta).

14 Näin ollen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että perustamissopimuksen 52 artiklan perusteella jäsenvaltio ei voi velvoittaa sellaisia henkilöitä, jotka jo toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina toisessa jäsenvaltiossa, jossa heillä on kotipaikka ja jonka sosiaaliturvajärjestelmään he kuuluvat, maksamaan maksuja itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmään, jolleivat he saa tämän velvollisuuden perusteella mitään lisäturvaa.

Oikeudenkäyntikulut

15 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on ratkaissut Tribunal du travail de Tournain (Belgia) 14.2.1995 tekemällä päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

EY:n perustamissopimuksen 52 artiklan perusteella jäsenvaltio ei voi velvoittaa sellaisia henkilöitä, jotka toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina toisessa jäsenvaltiossa, jossa heillä on kotipaikka ja jonka sosiaaliturvajärjestelmään he kuuluvat, maksamaan maksuja itsenäisten ammatinharjoittajien järjestelmään, jolleivät he saa tämän velvollisuuden perusteella mitään lisäturvaa.

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä helmikuuta 1996.

R. Grass
kirjaaja

J.-P. Puissochet
kolmannen jaoston puheenjohtaja